

DRUŠTVENE VIJESTI

143. OBLJETNICA HRVATSKOGA INŽENJERSKOG SAVEZA

Obilježen Dan inženjera Republike Hrvatske

Ovogodišnji Dan inženjera Republike Hrvatske održan je u organizaciji Hrvatskoga inženjerskog saveza u Gradskoj skupštini Grada Zagreba pod sloganom panela "Urbanizam i arhitektura – pokretači održivog razvoja Hrvatske"

Pod pokroviteljstvom Ministarstva prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine te u organizaciji Hrvatskoga inženjerskog saveza (HIS) i Akademije tehničkih znanosti Hrvatske (HATZ), dana 2. ožujka 2023. obilježen je Dan inženjera Republike Hrvatske. Odlukom Skupštine HIS-a taj će se dan obilježavati na isti datum kada je u Zagrebu 1878. osnovan Klub inžinirah i arhitektah, čiji je sljednik od 1992. Hrvatski inženjerski savez, koji je davne 1891. inicirao prve rasprave o visokoškolskome tehničkom obrazovanju. Od osnutka do danas Savez je mijenjao nazive u skladu s prilikama i neprilikama povijesnih razdoblja, ali misija i temeljne odrednice djelovanja ostale su trajne duže od 140 godina.

Osnovna misija HIS-a jest sinergijsko ujedinjavanje udruga i organizacija inženjerske profesije uz uspostavljanje učinkovite i vrijedne suradnje za potrebe inženjerske struke u njezinome znatnom doprinosu razvoju, sigurnosti i zdravlju, zaštiti okoliša i općenito unapređenju kvalitete života. Svoj cilj HIS ostvaruje aktivnostima usmjerenima na bolje pozicioniranje inženjera u znanstvenoistraživačkoj djelatnosti i gospodarstvu te pružanjem usluga u osiguravanju multilateralnoga priznavanja inženjerske struke, kvalifikacija i kompetentnosti hrvatskih inženjera. Zdravko Jurčec, predsjednik HIS-a, istaknuo je u svojem pozdravnom govoru kako HIS gotovo 145 godina okuplja i

ujedinjuje tehničke snage radi rada na zajedničkom napretku i općemu dobru, promicanju i zaštiti interesa inženjera, vodeći računa o tome da se štiti i poboljšavaju ekonomsko stanje i radni uvjeti, ugled i čast inženjera u javnome životu. Savez se bavi promicanjem etike inženjerskoga posla, brigom o obrazovanju te znanstvenim i stručnim usavršavanjima svojih članova. Sve to stvara preduvjete za poticanje i ostvarivanje optimalnoga tehnološkog i gospodarskog razvoja Hrvatske, očuvanje okoliša i održivi razvitak. Istaknuo je

kako je ponosan na djelovanje Saveza i rad inženjera na doprinošenju boljitku Republike Hrvatske. Godine opterećene koronakrizom i potresima, ratom u Ukrajini te gospodarskim poremećajima bile su vrlo teške, no sve članice HIS-a radile su naporno i puno te je njihov rad prepoznat. Na primjer, što se tiče cjeloživotnoga obrazovanja, svaki je tjedan organizirano od pet do sedam seminara i predavanja. Nije to mali obol neprofitabilnih, volonterskih udruga. Puno se radilo i na projektima obnove Doma hrvatskih inženjera u Berislavićevoj ulici u Zagrebu i dana 2. siječnja 2023. s Ministarstvom kulture i medija potpisan je sporazum o obnovi zgrade, što je veliki probitak i obveza.

Cijelo to vrijeme pozornost je osim na inženjere usmjerena na prostor Republike Hrvatske. Kao inženjeri imamo obavezu izgrađivati taj prostor, ali ga i čuvati te razvijati kako bi ostao kvalitetan za generacije koje dolaze nakon nas. Zato je predsjednik Jurčec istaknuo kako mu je

Detalj s otvorenja svečane sjednice HIS-a

DRUŠTVENE VIJESTI

Obraćanje Zdravka Jurčeca, predsjednika HIS-a

Obraćanje rektora Zagrebačkog sveučilišta, prof. dr. sc. Stjepana Lakušića

drago da je došlo do suradnje s Urbani-
stičkim zavodom Arhitektonskoga fakul-
teta iz Zagreba i prof. Tihomirom Jukićem
koji je sa svojim timom pripremio preda-
vanja o održivome razvoju prostora, po-
stojećemu zakonodavnom okviru, kruž-
nome gospodarenju i izazovima gradova
budućnosti.

Na kraju je još jednom svim hrvatskim
inženjerima i članovima čestitao Dan in-
ženjera.

U ime suorganizatora skupu se obra-
tio prof. dr. sc. Vladimir Andročec, član
Uprave Akademije tehničkih znanosti
Hrvatske (HATZ). Tom prigodom rekao je

kako se posljednjih 10 godina kontinui-
rano obilježava Dan inženjera. Istaknuo
je kako je ljudski razvoj u velikoj mjeri
temeljen na tehnici, odnosno inženjer-
stvu, počevši od izuma kotača i poluge
do sve složenijih sustava poput parnoga
stroja ili tiskarskoga stroja, nakon kojih je
inženjerstvo i formalno postalo struka i
znanost, a tehnika doživjela ekspanzi-
onistički razvoj. Njihovu su razvoju dopri-
nijeli brojni domišljati kreativci. Danas, u
doba svemirskih tehnologija, neprekidno
se pronalaze nova rješenja u umjetnoj
inteligenciji, robotici te, nažalost, na-
prednim vojnim tehnologijama. Inženjeri

imaju važnu ulogu u svim područjima
obrazovanja, znanosti i gospodarstva.
Danas je potrebno razvijati multidisci-
plinarnost i interdisciplinarnost kako bi
se mogla razvijati sva područja ljudske
djelatnosti.

Prof. dr. sc. Vedran Mornar, predsjednik
HATZ-a, rekao je kako je dobar inženjer
koristan društvu kao i dobar znanstvenik
i kako mu je drago da se ovogodišnji Dan
inženjera bavi urbanizmom koji je presu-
dan za uređenje svakoga prostora. Ista-
knuo je da je za dobro uređen prostor po-
trebna sinergija svih struka koje zastupa
Akademija tehničkih znanosti Hrvatske.

Zamjenik gradonačelnika grada Zagreba dr.sc. Luka Korlaet

Državni tajnik mr. sc. Željko Uhlir

DRUŠTVENE VIJESTI

Prof. dr. sc. Stjepan Lakušić, rektor Sveučilišta u Zagrebu, istaknuo je kako želimo biti društvo znanja, a to nije moguće bez jake inženjerske struke. Inženjeri su hrabri ljudi koji svojim novim tehnologijama nude rješenja problema pri brojnim provedbama projekata i odgovorno stoje iza njih. Za to je potrebno kvalitetno obrazovanje koje nudi akademska zajednica na fakultetima i na snažnome sveučilištu. Vrlo su važni rad u timu, suradnja s gospodarstvom i javnom upravom kako bi projekti mogli biti provedeni. Naime, važni projekti pokretači su razvoja zemlje. Uspješan projekt sastavljen je od nekoliko komponenata: novca, tehnologije i materijala za izvođenje projekta, ali najvažnije je imati inženjera koji će sve to osmisliti i odgovorno voditi. Zato treba biti više takvih događanja koja pokazuju uspjehe inženjerske zajednice. Ima se što pokazati i ponekad bi trebali biti oporniji u pokazivanju kvalitete koja postoji, a ujedno poticati sve koji donose odluke da prihvaćaju prijedloge struke.

Robert Faber, zastupnik u Gradskoj skupštini Grada Zagreba, rekao je kako je u zgradi Skupštine predavanje održao i Nikola Tesla te da će okružje biti motivirajuće za razmjenu dobrih ideja koje će u izazovnim vremenima klimatskih promjena i energetske ograničenja biti zalog bolje budućnosti.

Zamjenik gradonačelnika grada Zagreba Luka Korlaet osvrnuo se na rad u Gradu s gledišta inženjera. Bilo da se radi o strategijama bilo o rješavanju svakodnevnih problema u jednome gradu, inženjeri su vrlo važni. Suradnja gradske uprave s inženjerima raznih struka u protekle je dvije godine bila plodna i na temelju inženjerskih ekspertiza povučena su velika sredstva iz Europske unije, ponajprije iz Fonda solidarnosti. Nada se kako će se ta suradnja, osim u obnovi nakon potresa, ostvariti i u projektima prometne in-

Davor Trupković, glavni konzervator u Ministarstvu kulture i medija preuzeo je godišnju nagradu HIS-a

frastrukture, energetske obnove, zelene tranzicije, urbanizma, kružnoga gospodarstva itd.

Davor Trupković, glavni konzervator u Ministarstvu kulture i medija, rekao je kako su se u protekle tri godine svi inženjeri bolje upoznali i zahvalio svima koji su radili na procjenama šteta i projektima obnove na temelju koje je Hrvatska dobila sredstva uz Fonda solidarnosti. Trenutačno se provode brojni projekti prema Zakonu o obnovi i Zakonu o gradnji, rješavaju se problemi u komunalnoj infrastrukturi te se pripremaju projekti u sklopu Nacionalnog plana oporavka i otpornosti.

Spomenuo je i novi europski Bauhaus, ekološki, gospodarski i kulturni projekt pokrenut 2021. koji će dovesti do zajedničkoga osmišljavanja atraktivnijih, održivijih i uključivijih načina suživota. Tri temeljne vrijednosti te inicijative jesu održivost, estetika i uključivanje. Projekt

uključuje ulaganja zajedničkih napora u postizanje vizije i ciljeva Europskoga zelenog plana kako bi Europska unija bila moderno društvo, resursno učinkovito i konkurentno gospodarstvo.

Državni tajnik mr. sc. Željko Uhlir u svom obraćanju rekao je samo sinergijskim djelovanjem struke, znanosti i politike (uprave) moguć brži razvitak društva pa i pojedinaca u tome društvu. Istaknuo je kako dobroga inženjera treba izgraditi, kako društvo mora uložiti veće napore u kvalitetnu edukaciju i u promjene za opće dobro. Treba urediti zakonodavne okvire kako bi se sačuvao prostor kao nešto najvrjednije u svakoj državi. Njegova devastacija onemogućava oporavak, a očuvanje prostora zadaća je i urbanista koji ne smiju popuštati pod pritiskom politike. Na kraju je rekao kako su inženjeri, osim što su dovtljivci, i ti koji rješavaju probleme.

DRUŠTVENE VIJESTI

Izlaganja doc. dr. sc. Lea Palivan i prof. dr. sc. Sanja Gašparović

Panel "Urbanizam i arhitektura – pokretači održivog razvoja Hrvatske"

Prof. Tihomir Jukić je na početku svojega izlaganja "Zašto urbanizam i kako dalje?" rekao kako smo u razdoblju tranzicije, protupotresne obnove i pritiska kapitala i to je razlog zbog kojega se treba osvrnuti na prostorno-planersku struku. Danas nisu jasno definirana pravila koja određuju afirmaciju prostora, a brojni dokumenti razvoja Europske unije obavezuju na uspostavljanje načela održivoga urbanizma. Uvjeren je kako su današnji inženjeri dobro educirani kako bi proveli urbanu obnovu koja nije smotorska. Urbana obnova je uz urbanu rekonstrukciju i urbanu rehabilitaciju najčešći opći naziv koji se rabi za dugogodišnju sustavnu preobrazbu središnjega povijesnog dijela grada. To su procesi koje je većina europskih gradova pokrenula prije 30-40 godina i sada su u završnoj fazi, ali hrvatski gradovi još uvijek nisu. Jedan od razloga jest privatno vlasništvo i relativno starije stanovništvo, no to nije jedini izgovor za zapuštenost grada. U cjelovitome sagledavanju problema koriste se i svi legitimni modeli obnove, sanacije, revitalizacije, regeneracije, rekonstruk-

cije, rehabilitacije i drugog koji se mogu koristiti zasebno na razini obnove zgrade ili na razini obnove dijela grada.

Ravnatelj Zavoda za prostorno uređenje grada Zagreba Nikša Božić održao je predavanje na temu "Postojeći zakonski okvir i njegova prilagodba", osvrnuvši se na brojne nejasnoće, nedosljednosti i nedefiniranosti u postojećim zakonima. O održivosti u arhitekturi i kružnome gospodarenju govorila je doc. dr. sc. Lea Palivan. Istaknula je kako su ciljevi kružnoga gospodarenja prostorom i zgradama produljenje trajnosti zgrada u prostoru (postojećih i novoplaniranih), povećanje razine energetske učinkovitosti, primjena obnovljivih izvora energije i smanjenje količine građevnoga otpada. Primjenom principa kružnoga gospodarenja prostorom i zgradama uvodi se inovativni pristup u procese planiranja, gradnje i upravljanja prostorom i zgradama te gospodarenja građevnim otpadom, što otvara velike mogućnosti, ali i izazove za razvoj struke.

Prof. dr. sc. Sanja Gašparović je u predavanju "Ususret izazovima grada budućnosti" rekla da će odluke o promjenama u urbanome okružju koje se donose danas uvelike odrediti mogućnost da gradovi postanu mjesta atraktivnoga, zdravoga i održivoga načina života ubuduće. Su-

vremeno integralno planiranje pronalazi odgovore za specifične globalne izazove koji imaju izravan utjecaj na gradove. To su ponajprije klimatske promjene, nestašice resursa, migracija, pandemija te demografske i gospodarske promjene. Primjeri dobre prakse upućuju na važnost razvijanja urbane fleksibilnosti te prilagodbe modela planiranja koji trebaju težiti održivosti kako bi gradovi bili otporni na promjene i kvalitetniji prostori za život. Postizanje održivoga prostornog razvoja moguće je urbanom obnovom i preobrazbom *brownfield* područja, umrežavanjem plavih i zelenih površina, uspostavljanjem sustava pristupačnih i sigurnih javnih prostora, osiguravanjem jednakosti i priuštivoga stanovanja, unapređenjem održive mobilnosti, ostvarivanjem energetske učinkovitosti, poticanjem participacije i naglašavanjem urbanoga identiteta.

Na kraju svečane sjednice dodijeljeno je priznanje Ministarstvu kulture i medija kao znak zahvalnosti za svu pomoć pri obnovi Doma hrvatskih inženjera. Svečano obilježavanje Dana inženjera uveličale su i prigodne glazbene izvedbe Dore Mijat i Alena Križaja.

Tanja Vrančić
Fotografije: Ivica Bitunjac